

Lausunto Arctial MidstreamCo Oy:n YVA-ohjelmasta yhteysviranomaiselle

Rakennus- ja ympäristölautakunta 25.06.2025 § 81
108/11.00.03/2025

Valmistelija

Johtava ympäristötarkastaja Tuomas Hirvijoki

Asia

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus pyytää lausuntoa Kokkolan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta Arctial MidstreamCo Oy:n ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta koskien alumiinitehtaan rakentamista Kokkolan Kruunuportin alueelle.

Lausunnon kuulemisaika on 28.5. - 26.6.2025. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus toimii YVA-menettelyn yhteysviranomaisena. Envineer Oy toimii hankkeen YVA-konsulttina. Yhteysviranomainen antaa lausunnon arviointiohjelmasta, jonka jälkeen YVA-menettely etenee ympäristövaikutusten arviointiselostukseen. YVA-selostuksesta pyydetään lausuntoa rakennus- ja ympäristölautakunnalta. YVA-selostuksen jälkeen yhteysviranomainen antaa perustellun päätelmän, jonka jälkeen hanke etenee lupaprosessiin. Luvitusvaiheessa pyydetään lausuntoja vielä uudelleen. Hankkeen sijainti on esitetty liitteessä A. YVA-ohjelma löytyy internet-sivuilta osoitteesta [Arctial MidstreamCo Oy, alumiinitehdas, Kokkola ja Kruunupyy](#) ja paperiversiona Kokkolan kaupungintalolta.

Liite A

Sijainti

Hanke

Arctial Oy suunnittelee Kruunuportin teollisuusalueelle vähähiilistä primäärialumiinitehdasta, jonka vuotuinen tuotantokapasiteetti on 550 000 tonnia alumiinia. Tuotanto kattaa myös mahdollisen tuotannossa tarvittavien anodien mahdollisen valmistuksen. Kruunuportin alue sijaitsee Kokkolan ja Kruunupyyn kuntien rajalla, noin 5 km lounaaseen Kokkolan keskustasta. Alueen koko on 170 hehtaaria.

Hanke voi edellyttää tarvetta parantaa Kokkolan ja Kruunupyyn paikallista infrastruktuuria, kuten teitä, rautateitä ja vesijohtoverkkoa. Kokkolan kaupunki suunnittelee uutta, muuta aluekehitystä tukevaa tieyhteyttä KIP-alueelta Kruunuporttiin Kvikantin asuinalueen ja Laajalahden peltojen kautta. Väylävirasto suunnittelee Kruunuportin hankealueen reunaa kulkevan rautatien yhteyteen uuden pistoraitteen lisäämistä.

Tarkasteltavat vaihtoehdot

VE0:

Vaihtoehdossa VE0 alumiinitehdasta ei toteuteta. Hankealue säilyy nykyisessä käytössä, eikä alueelle tule muutoksia tehdastoiminnan vuoksi.

VE1:

Vaihtoehdossa VE1 Kruunuportin alueelle rakennetaan 550 000 tonnin tuotantokapasiteetin primäärialumiinitehdas, joka kattaa alumiinin valmistuksen elektrolyysillä, valimon sekä mahdollisten tuotannossa tarvittavien anodien (300 000 t/a) valmistuksen. Edellä mainittujen toimintojen lisäksi toimintaan voi sisältyä myös alumiinin jatkojalostusta valssaamossa. Valssaamon toiminnot sijoittuvat hankealueen Kruunupyyn puolelle. Hanke sisältää kahden erillisen, noin kilometrin pituisen 400 kV:n ilmajohdon rakentamisen Hirvisuon sähköasemalta tehtaalle. Suunnitellut voimajohdot kulkevat enimmäkseen aiemmin rakennetussa johtokäytävässä. Toiminta sisältää lisäksi yhteensä enintään 50 000 tonnia ulkoisista lähteistä peräisin olevaa alumiiniromun vastaanottamisen valssaamon raaka-aineeksi.

VE2:

Vaihtoehto VE2 on muutoin sama kuin vaihtoehto VE1, mutta ilman anodien valmistusta paikan päällä. Tässä vaihtoehdossa anodit ostetaan niitä tuottavalta osapuolelta ulkomailta ja tuodaan sataman kautta työmaalle yhdessä kaikkien raaka-aineiden kanssa.

Ehdotus lausunnoksi

Kokkolan kaupungin ympäristöpalvelut on tutustunut YVA-ohjelmaan. YVA-ohjelma on laaja ja antaa hyvän kuvan hankkeesta muodostuvista ympäristövaikutuksista. Kokkolan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen katsoo, että hankkeen YVA-selostusvaiheessa tulee kiinnittää enemmän huomiota seuraaviin asioihin:

YVA-ohjelmassa ilmapäästöt, mukaan lukien pölyäminen, on arvioitu hankkeen merkittävimmäksi ympäristövaikutukseksi. Ilmapäästöillä voi olla vaikutuksia ilmanlaatuun, kasvillisuuteen, pintavesiin sekä alueen viihtyvyyteen. YVA-selostuksessa tulee esittää yksityiskohtainen mallinnus ilmapäästöistä, vertaillen erityisesti vaihtoehtojen VE1 ja VE2 vaikutuksia nykytilanteeseen. Huomiota tulee kiinnittää erityisesti rikkidioksidi- ja PAH-yhdisteisiin, koska VE1 sisältää anodien valmistuksen paikan päällä.

Vetyfluoridin leviämismallinnuksen osalta tulee kuvata myös haju-, terveys- ja ekologiset vaikutukset. Vaikutukset tulee arvioida lähimmissä häiriintyvissä kohteissa (mm. eläintilat ja asutus). Vaikutuksista tulee myös arvioida kuinka laajalle vetyfluoridin haju voi kantautua Kokkolan alueella eri tuuliolosuhteissa. Leviämismallinnuksia tehdessä tulee huomioida, että rakennettavan alueen ja kruunupyyn lentokentän tuuliolosuhteet voivat poiketa toisistaan. Paras vaihtoehto olisi pohjustaa mallinnukset hankealueen tuulitietojen mukaan.

YVA-selostuksessa tulee tarkemmin avata hankkeen aiheuttamia kasvihuonekaasupäästöjä sekä esittää mahdollisuuksia niiden vähentämiseen ja ekologiseen kompensointiin. YVA-selostuksessa tulee arvioida myös rakentamisen aikaisia kasvihuonekaasupäästöjä (esim. työkoneista ja liikenteestä) sekä niiden vaikutuksia alueelliseen päästölaskentaan. Rakentaminen voi vaikuttaa olemassa oleviin hiilinieluihin ja -varastoihin. Rakentamisen aikaiset vaikutukset olisi hyvä huomioida vaikutusten arvioinnissa, kun tarkastellaan hankkeen elinkaaren aikaisia vaikutuksia. Toiminnasta aiheutuu myös välillisesti kasvihuonekaasupäästöjä mm. liikenteen lisääntymisen kautta. Näihin tulisi kiinnittää myös huomioita ja pyrkiä minimoimaan päästöjä esimerkiksi kuljetusten optimoinnilla ja ajoneuvojen valinnoilla.

Selostusvaiheessa tulee esittää tarkemmat kuvaukset alueella syntyvistä hulevesistä, niiden laadusta, käsittelystä ja pois johtamisesta ja arvioida muodostuuko riskejä vesistöille. Alueelle rakennetaan paljon tiivistä pintaa, jolloin hulevesiä muodostuu merkittävä määrä. Hankealueella on purovesistöjä ja ojia. Osa nykyisistä hankealueella olevista purovesistöistä laskee vesiä Patamäen pohjavesialueen ja Laajalahden pohjavesialueen alueen läpi Öjanjärveen.

Hankealueen läheisyydessä sijaitsee kolme luokiteltua pohjavesialuetta: Patamäen 1-luokan pohjavesialue, Överbyggåsenin 1-luokan pohjavesialue ja Laajalahden 2-luokan pohjavesialue. GTK:n tutkimuksen mukaan hankealueella pohjaveden pääasiallinen virtaussuunta on länteen/luoteeseen poispäin Patamäen pohjavesialueesta. Pohjaveden virtaussuunnat alueella ovat poispäin Patamäen pohjavesialueesta. Myös GTK:n vuonna 2024 tekemä partikkelimallinnus osoittaa alueen pohjaveden virtauksen suuntautuvan länteen/luoteeseen. YVA-selostuksessa tulee kuvata miten varmistetaan läheisten pohjavesialueiden ja alueella sijaitsevan pohjavesilammikon laatu toiminnan aikana ja erityisesti onnettomuustilanteissa.

Selostusvaiheessa tulee esittää tarkemmat kuvaukset rakennettavasta ilmajohtosta ja sen vaikutuksista. YVA-ohjelman mukaan rakennetaan kaksi erillistä 400 kV:n ilmajohtoa, jotka kulkevat enimmäkseen aiemmin rakennetussa johtokäytävässä. Asiaa tulee kuvata tarkemmin ja liittää YVA-selostukseen havainnekuvia.

Ympäristönsuojeluviranomainen katsoo, että YVA-ohjelmassa esitetty kuvaus YVA-selostukseen laadittavista melumallinnuksista on riittävä ja samalla yhtyy YVA-konsultin näkemykseen, että tärinämallinnuksia ei tarvitse tehdä hankkeen osalta. Melumallinnuksissa tulee huomioida yö-aikainen melu erityisesti tieliikenteen ja raideliikenteen osalta.

YVA-ohjelmassa hankealue on sanottu sijoittuvan kauemmas olemassa olevista asuinalueista, jonka vuoksi teollisesta toiminnasta

aiheutuvat vaikutukset (turvallisuus, melu, liikenne, ilmapäästöt ja haju kokonaisuutena) aiheuttavat korkeintaan vähäisiä vaikutuksia, myös KIP-alueen yhteisvaikutukset huomioiden. Kuitenkin liikennevaikutusten ja hankkeen sijainnin ja uuden hanketyypin takia sosiaaliset vaikutukset arvioidaan merkittäviksi. Maisemalliset ja virkistyskäyttövaikutukset ovat myös osatekijä väestöön ja viihtyvyyteen kohdistuvissa sosiaalisissa vaikutuksissa. YVA-selostuksessa tulee arvioida tarkemmin sosiaaliset vaikutukset.

Yleistä hankkeesta

Hankkeella on toteutuessaan merkittäviä myönteisiä vaikutuksia elinkeinoelämään ja palveluihin mm. talouskasvun ja työllisyyden kautta. Hanke työllistää rakentamisaikana ja toiminta-aikana merkittävän määrän ihmisiä lisäten työpaikkoja myös muilla aloilla. Hanke on valtakunnallisesti merkittävä ja hanke lisää merkittävästi alumiinituotannon omavaraisuutta EU-tasolla ja edistää vihreää siirtymää.

Johtava ympäristötarkastaja

Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää

1. lähettää edellä esitetyn lausunnon yhteysviranomaiselle
2. pykälä tarkastetaan kokouksessa.

Päätös

Rakennus- ja ympäristölautakunta hyväksyi päätösesityksen.